

Štev. 7.

V Celji, dne 20. julija 1894.

Leto III.

Ob kipu Venere.

Hebeška milina ti seva raz lice,
Sramotno drhteče kopni ti okó,
Uzor umetnostni in svete resnice
To tvoje je vitko in krasno teló.

Obstaja na tebi pogled mi razvneti,
Ne strasti, a sile krasote prevzet!
Kak mogel bi čut mi iz srca kipeti
Ob tvojem pogledu, če čist ne in svet!

In vender! — Ko spomnim rojakov se svojih,
Kot ostro bodalo grè skozi srcé, —
Strašili se niso še čarov ne tvojih —
Kaj čuda, — umetnost celó sramoté!

Ko našla podobo je nekdam vlačuga,
Kjer dete je slikano bilo goló,
Pa lice rdečica zaliti jej žuga,
In glejte, — sramote povesi okó . . .

Kdor išče pregrehe, iztakne jo urno,
Ni slabih iz blagega mislij srca;
Kdor kruto obsoja ljudi in odurno,
Priznava, da sveta kar nič ne pozna.

Alastor.

Bog an ovi.

(Piše Dragan.)

(Konec.)

VIII.

Bilo je uže pozno v noč. Hrup in šum po ulicah mesta G. je po-
tihnili ter se umaknili blagodejni nočni tihoti. Le po kavarnah
in gostilnah življenje še ni zamrlo, skozi razsvitljena okna razlega se
zamolklo godba in petje, vrišč in smeh na cesto. Komur je dan pre-
kratek, išče veselja in zabave po teh prostorih, v kojih raja veliko
mestno razkošje.

«Pri treh vitezih» — v stranski sobi, določeni v ožje prijateljske
družbe, zbranih je več gospodov razne starosti, raznega poklica. Skrb
za življenje jim ne sije ravno raz obraze, razgreta lica, žareče oči pri-
čajo o namenu današnjega sestanka. Krog velike okrogle mize zibljejo
se v mehkih naslanjačih s polnimi penečimi se kozarci v rokah, govore,
kriče in pojo; — vmes zvenče čaše, čujejo se plitke opazke, opolzlo
govorjenje in poslušalci smejejo se iz vsega grla duhovitosti svojih
tovarišev. Zrak razgret od številnih lučij, lesketajočih se in odsevajočih
nebrojnkokrat v velikih stenskih zrcalih, razgret od vročega diha posa-
meznikov, napolnjen z duhom zavžitih razkošnih jedij in pijač, nasičen
z dišečim dimom, ulega se na težko dihajoča prsa, razvnemajoč živce
in kri. V zlatih črkah blesti se na steni napis: «Živelo veselje!» — v
meglenem ozračji večajo se te črke, rastejo na vse strani, mameč in
slepeč vid. Burno vre kri po žilah, razum molči, le strast prevladuje.
Po mizi in tleh leže razbiti kozarci, teče opojno vino. Marsikomu je
uže težka glava, težka roka — a konca še ni. — Čemu končati veselje,
prenehati uživati! Življenje je kratko, radujmo se ga!

Tu najdemo zopet jedenkrat nekatere svojih znancev. Tu je pl.
Klöhrr, ki z žalostnim naglasom vsakomur pripoveduje, da mu je umrla
preljubljena soproga, katere izguba ga seveda silno boli in nē more
dovolj prehvaliti njenih dobrih lastnostij; hudobni prijatelji njegovi pa
trde, da ga njena smrt silno veseli, posebno ker mu je zapustila pre-
cejšno svotico z zlato svobodo vred in da je to ona dobra lastnost
ranjce, katere pl. Klöhrr ne more prehvaliti. Tu najdemo ostale prija-
telje Egonove, — sinove bogatih bankirjev, potomce starih rodbin z
donečimi, mogočnimi imeni in naslovi, stare in mlade pohotneže, katerim
vsem je jedno svojstvo: strast in pohlepnost, — mej njimi tudi Dallerja

in Egona. Zopet praznuje baron Leiher zaroko, sedaj z grofico Tarlanjevo in v ta namen povabil je oddaljene svoje znance, ki so radostno prihiteli čestitat mu na novi pridobitvi. Nasprotstva so pozabljena, današnja noč bodi posvečena veselju. Danes nihče ne vprašuje: «Kako je to prišlo?» — nihče se ne čudi, nihče ne omenja preteklosti, vsaj se je moralo vse tako zgoditi. V neskajenem sporazumljeni pretekla je noč.

Zunaj v veliki gostilniški sobi odpravljajo se zadnji gostje in zaspani natakari vrše uže malomarno svoj posel.

Pri mizi, oddaljeni od še navzočih, usedel se je ravnokar nov gost. Lice mu je blede in kdor bi natančneje pogledal, bral bi mlademu možu raz obraz neizrečno utrujenost, duševno in telesno; težko pa bi na prvi hip izpoznal Pavla Boganovega.

«Ne zahaja li sem baron Leiher često,» vprašal je pristopivšega natakarija, kateremu se je to vprašanje gotovo čudno zdelo, ker nekam nezaupno pogledal je Pavla, hitro z očmi premereč njegovo osebo in obleko.

Smehljaje mu je stisnil Pavel roko in natakari je uljudno zatrjeval, da gospod baron često prihaja.

«Če se ne motim, je baron tudi danes tu in rad bi ž njim govoril.»

«Ne bojte se,» nadaljeval je videč, da se natakari obotavlja, «stara prijatelja sva in v onih krogih sem dober znanec, tu v mestu sem seveda danes prvič in radi tega me še ne poznate.» Zopet je stisnil natakariju roko, zadovoljno potisnil jo je le-ta v žep, potem ko se je prepričal o vsebini in z globokim spoštljivim poklonem pokazal je Pavlu v sobano, kjer so gostovali Egonovi tovariši.

Počasi, a vendar nekam hlastno odprl je Pavel vrata. Opojen vzduh vdaril mu je nasproti in skoro omamljen je obstal, nezmožen presoditi in razločiti oseb, ki so se gibale tu pred njim, kakor v megleni daljavi, pojoč in smejoč se. Vsi ti nerazločni zvoki uže hripavih grl pa so se strinjali v jeden sam neprijeten glas, ki se je odbijal na gladkih zrcalih, na stropu in ob stenah. Luči plapolale so nemirno, kakor v lahkem vetru ter osvitljevale s čudnim bleskom sobano in družbo. V velikih stenskih ogledalih pa so se zrcalile nerazločne podobe odbijajoče se iz zrcala v zrcalo, strinjajoče se sedaj v jedno samo temno skupino in zopet razbijajoče se v posamezne dele, kažoč nebroj gibajočih se glav in rok: morale so napraviti na gledalca čuden, skoro strašen utis.

Pavel stal je še vedno pri vratih. Nihče ni opazil novodošleca, motrečega družbo, iščočega z očmi jednega izmej nje.

«Gospoda! Ta kozarec — veljaj najkrasnejši nevesti» — zaklical je nekdo in glasno odzvala se je ostala družba.

Stid in srd polastila sta se Pavla pri teh besedah; spomnil se je sličnega večera pred letom dnij.

Za trenotek nastala je tihota, potem zadonel je Pavlu znan glas na uho. Urno stopil je naprej in uže stal pred — Egonom.

«Tu sem,» dejal je malomarno.

«Ti si Pavel, ti?» jecljal je Egon. Oči so se mu izbulile in plah strah pretresal mu je telo ter se izražal na obrazu, iz katerega je izginila slednja kaplja krvi.

«Da jaz sem! — Lopov! Se li spominjaš, kaj sem ti pred letom dnij obljubljal?» — Z levico zgrabil ga je za vrat, desnico stisnil v pest, vzdignil jo ter udaril Egona v obraz, da je zaječal. Hotel se mu je iztrgati, pri tem poskusu izpodtaknil se je Egon ob stolu in oba sta padla s hromom na tla. Pavel klečal je Egonu na prsih, z rokama daveč ga za vrat; obvladala ga je strast in izgubil je razum za svoje počenjanje. Sklonil se je k spodaj ležečemu in mu sikal nerazumljive besede v uho.

Vse to zgodilo se je hipoma. Ostali gostje skočili so kvišku. Gluha tišina zavlada je v prej glasni sobani; blede prepadeni zrl so ta strašni nepričakovani prizor. Brezmejno zavžito vino slabilo je njih dušne in telesne moči, in v svoji onemoglosti stali so na okrog nezmožni trezne misli.

Pod strahovitim pritiskom, ki ga je dušil in mu jemal sapo, skušal je Egon krčevito otresti se Pavla. Oči kazale so uže samo beloto, na ustnih prikazale so se pene in smrtni pot zalival mu je čelo; za hip se mu je posrečilo izviti se iz sklepajočih ga rok in obupen na pol zadušen krik: «pomagajte» izvil se mu je iz grla.

«Razbojnik! — norec!» zakričal je v tem hipu mlad grofič ter skočil k steni, kjer je viselo orožje. Izdrl je meč — za hip zalesketala se je ostrina v svitu lučij, v naslednjem trenutku priletela je uže preko Pavlove glave. Takoj onemogli sta mu roki, skušal je vstati, toda z boleznim vzklikom omahnil je k tlom.

Sedaj še le je prišlo življenje v družbo. Nekateri skočili so k Egonu, drugi k Pavlu, kakor bi se bali, da bi še jedenkrat ne skočil na barona.

Tudi Daller je pristopil k Pavlu, ki je v nezavesti ležal na tleh. Vzel je robec, pomočil ga v ledeno vodo, v katerej se je hladilo vino, ter mu ga ovil okolu ranjene glave. «Dobro ste vršili svojo pomoč, grof Palten,» dejal je z zaničljivim nasmehom, «menim pa, da niste zadeli pravega, umorili ste nedolžnega».

Z okrvavljenim mečem v roki stal je mlači morilec poleg žrtve svoje nepremišljenosti ter glupo zrl zdaj na ranjenega, zdaj na Dallerja, čegar besede so mu bile neumljive.

V tem vstopili so stražniki in soba napolnila se je z radovednimi natakarki in drugimi gosti, vmes pa je tarnal gostilničar ter se hudoval nad nesrečnim tujcem.

Še le poklicani zdravnik napravil je konec občnemu neredu ter odstranil nepotrebne priče. Obvezal je za silo Pavla; baron Leiher bil je uže pri polnej zavesti, le prestani strah bral se mu je še na obrazu. Mej tem razložil je Daller straži potrebne stvari.

Pavla odnesli so v bolnišnico, vesela družba pa se je razšla na vse strani. Čez pol ure bilo je vse mirno in tiho tam, kjer se je ravno končalo mlado življenje.

* * *

Ob smrtni postelji svojega brata stoje Marija in Ana s Slivarjem Brzovajnim potom zvedeli ste še le sestri, kje da biva Pavel, ki je izginil takoj potem, ko je prečital zadnje baronovo pismo na Ano.

Poiskal je nekdanjega svojega prijatelja koprneč po maščevanji in sedaj leži tu nezavesten, žrtev svoje nepremišljenosti, svoje bratovske ljubezni in žaljenega ponosa. Zdravniki izgubili so vse upanje, ure njegove so uže štete in vsak hip pričakujejo zadnjega vzdih.

Nemo stoji Ana poleg ležišča bratovega, oči uprte v njegovo belo obličje, koje obliva uže smrtni znoj. Nikake tožbe ni čuti iz njenih ust, nijedna solza, olajšujoča bol in trpljenje, ne prikaže se v njenih očeh. — — —

Zdravnik položil je roko na Pavlova prsa. «Pretrpel je», pristavil je tiho . . . Marija nima časa tugovati za nesrečnim bratom, dovolj opravila ima z ubogo nezavestno Ano.

IX.

Blizu prijazne vasice «Struga» stoji veliko lepo poslopje, daleč na okrog obdano z visokim zidom. Vkljub drevju in zelenju, ki zakriva to zidovje, ima kraj vender nekaj tožnega, žalostnega na sebi. Tiho in mirno je tu, kakor v grobu, prebivalci tega poslopja ne poznajo niti veselja niti žalosti, njih občutki za človeške zadeve so zamrli. Nemo stopajo po gredah in stezah krasnega vrta ali pa istotako nemo in glupo posedajo po klopeh, stoječih v vabljivej senci. Razum teh nesrečnikov je otemnel, njih življenje je zgolj životarjenje. Človeška družba ne more storiti za nje drugega, kakor po možnosti olajšati njih telesne

potrebe in jih varuje žalostnega pogina, ker v svoji blaznosti in nevednosti sami ne umejo ceniti življenja.

Tu sem pogosto prihaja Slivar s svojo ženo Marijo, da obiščeta nesrečno Ano. Prehudi bili so zadnji udarci usode za njeno nežno naravo, prehitro sledili so drug drugemu. Hudo bolezen, ki jo je napadla po Pavlovi smrti, je sicer premagala, toda njen razum je otemnel in z grozo in strahom spoznala je Marija žalostno duševno stanje sestrično, ki je zgubila občutek za vse, za preteklost in sedanost. Upala je, da bode s časom bolje, toda vse njene nade so se razpršile in uvidela je, da sestri ni pomočka. Telesno je sicer ozdravila popolnoma, vsa nje prirojena krasota in milina povrnila se je kakor nekdanj, duša pa je ostala otrpla. Pozabila je na vse, spominjala se ni ničesar, niti barona Egona; le brat Pavel jej ni izginil iz mislij. Često govorila je o njem v najnežnejših izrazih ter skrivnostno pripovedovala, da je odšel z namenom utrditi njeno srečo. V takih trenutkih bila je srečna in vesela kakor otrok. Pogosto pa se je tudi zgodilo, da je v temni slutnji britke resnice jela tarnati in jokati. Taki trenutki bili so strašni za Marijo, ker ni mogla utešiti bolne sestree, ki je s strašnim krikom in vikom branila sebe in brata pred namišljenimi sovražniki. Po takih pojavih bila je nekaj časa tožna in molčeča, dokler se ni vse z nova pričelo. Živeča le svoji domišljiji, ne brigajoč se za okolico, opazila je pozneje komaj, da je v blaznici.

Hudo delo je to rahločutnemu srcu ljubeče sestree in le v tihem domačem krogu, sredi ljubljene dece, poleg ljubljenega soproga in njegove matere, stare Slivarice, mogla je deloma pozabiti na žalostno usodo nesrečnega brata in sestree.

* * *

In baron Leiher? — Spoštovana oseba je dandanes, ki zavzema odlično mesto v človeški družbi. Popustil je vojaštvo ter za nekaj časa odpotoval. Ko pa se je vrnil čil in zadovoljen, sprejeli so ga njegovi krogi z odprtimi rokami.

Moj Bog! kedo bi tudi očital mlademu človeku take stvari! Živel je, kakor jih živi sto in sto, čemu torej vpitje? Sorodniki in prijatelji ugladili so mu pot, stopal je višje in višje, njegove zmožnosti pa so rastle same ob sebi iz njegovega rodu in imena. Dandanes pa je upliven mož in zaslužen ob jednom. Njegovi sinovi so uže odrasli in žive, kakor je živel njih oče.

Baronica pa se je uže zelo postarala. V zadnjih letih postala je dobrotljiva in kadar se zbirajo doneski za sirotišnice ali odgajališča ubogih deklet in slične stvari, čita se tudi njeno ime. Če pa obišče ob roki svojega uplivnega sina, s katerim se sedaj dobro razume, kak zavod, tedaj vse kriči o njenej človekoljubnosti in požrtovalnosti. Vsaj sodi svet pravično in le čudno bi bilo, ako bi dobrotnikom človeštva delal krivico.

Prijatelj.

Hi ta prijatelj, kdor bi v vsem
In vedno te slavil,
Za hrbtom tvojim pa povsod,
Kjer mogel, te grdil.

Ta je prijatelj, kdor v obraz
Zaluči zmoto ti,
Za hrbtom tvojim drugim pa
Le hvalno govori.

Alastor.

Nekaj o lepem.

(Piše —ni—.)

(Dalje.)

Umetnik ima pred seboj mnogovrstno snov, katero urejuje in oblikuje. Če hoče svojo nalogo popolnoma izvršiti, oprostiti mora svoj duh in svojo mišljenje vsega subjektivnega, iznebiti se mora vsega snovnega zanimanja in snov soditi le po zmožnosti sprejemanja lepih oblik. Snov si izbere ali pa jo zavrže; ne za to, ker je njegovo poželenje nanjo obrnjeno ali pa ne; ne za to, ker se sklada ali pa ne sklada z njegovimi postranskimi nameni, ampak le zato, ker je zmožna ali pa nezmožna, da se v njej izrazijo določene oblike, določen ideal. Naj bo tedaj ideja še tako dobra, zanj je neporabna, če ne dopušča, da se umetniško obdelava, če se umetniškemu oblikovanju ustavlja. Snovno zanimanje lahko opazamo pri presojevanji duševnih proizvodov, kakor je nahajamo pri navadnih, neolikanih ljudeh, ki se trdovratno drže gotove meri svojega mišljenja. Navadnemu kmetu se n. pr. zdi vsaka pobožna pesen neskončno lepa, kjer zapazi izobražen človek le nedostatek vsake kompozicije, dostikrat neslanosti in čisto prozajično izražanje kake

misli ali pa kakega namišljenega čuvstva. Tak človek, ki se le za snov zanima, je zmožen, da resnične umotvore preganja s fanatično besnostjo, ker niso ravno primerni njegovim nazorom; ti materijalisti so najhujši nasprotniki lepih duševnih proizvodov, kakor imamo tudi v svojej zgodovini take izglede.

Istotako je poklic umetnikov čisto drugačen, kakor poklic učenjakov; njegova naloga ni, da nas uči stvari izpoznavati. S tem pa še ni rečeno, da njegovim proizvodom nedostaje razumnost, saj so ravno proizvodi duha, ki je kot tak razumen, dočim obratno snov ne kaže nikake razumnosti, ker jo prejme še le od oblike.

Najmanj pa pristojna umetniku naloga pridigarja in moralista. V tem slučaju lahko zaide v poučujoč način predavanja, kar je ravno nasprotno mirnemu objektivnemu vziranju, prostemu vsakega zasebnega zanimanja, vziranju, katerega mora biti v prvi vrsti sam zmožen in katero naj provzroči tudi pri drugih, s tem da ustvari umotvor, ki more postaviti subjekt v tako stanje. S tem pa, da vzira predmete le estetiško, le se stališča lepote, da pušča dobro kot tako v nemar, radi tega se še ne sprè z moralo in njenimi zahtevami, ker se oba pota, vodeča iz različnih merij, srečata pri jednem konci.

Le razumna bitja so zmožna moraliških čuvstev. Tudi npravni zakon more ukazovati le to, kar je razumno, kajti njegov predmet je najvišje dobro, katero je končni smoter, in najvišje dobro mora biti razumen namen. Istotako lepota ne sme biti nerazumna, kajti harmoniška duševnost je njeni bistveni moment in sem spada razumnost. Področje morala je področje pameti, ki stavi smotre, morala hoče človeka ločiti od snovi in ga poduševiti ter uresničiti intelektualnost. Pa kako je to možno? Z uresničenjem dobrega, s tem da se uvede in doseže smoter. Smotri in nameni pa so mnogovrstni. Katere pogoje mora izpolniti oni smoter, ki naj bi bil najvišje dobro? Vsestransko, splošno soglasje ima gotovo prednost pred vsemi drugimi razmerji in ker se dobrota kakega predmeta opira le na razmerja, katera tvorijo njeno bistvo (to je potrebno, da si dobroto sploh moremo misliti, kajti misel sama uže zahteva razločevanje, torej razmerje, z dobroto dalje določimo vrednost, za katero moramo imeti mero, torej zopet razmerje, tako da bi o dobroti ravno tako, kakor o lepoti, ne imeli pojma, če bi si ne pomagli z razmerjo), misliti si moramo najvišje dobro tako, da je v njem vsestransko soglasje namen, sicer bi imela druga razmerja večjo vrednost, kakor najvišje dobro. Če bi bilo to najvišje dobro kako bitje, tedaj bi imelo to pravo le pod temi pogoji, da ima v sebi ravno ta najizvrstnejša razmerja, sicer bi bila njegova zahteva neupravičena in domišljena. To so nujne zahteve, kajti če bi najvišje dobro ne bila ob

jednem najvišja lepota, tedaj bi ne bilo v njegovem kraljestvu prostosti, če bi pa bila, ne bilo bi nikake razumnosti, ampak sama samopašnost; navidezna prostost prevrnila bi se v nered in neprostost. Da si razložimo najvišjo dobroto, potrebujemo lepote; lepota sama pa ne potrebuje dobrote, ker jo že ima. To pa je neobhodna zahteva le pri najvišji dobroti, dočim imamo še mnoge druge stopinje dobrote, kajti povsod, kjer moremo govoriti o kakem namenu, moremo govoriti tudi o dobroti. Ni torej potreba, da bi bila kaka stvar lepa in vendar jej pripisujemo dobroto, n. pr. živalim in rastlinam.

Ono stran samozavesti razumnega bitja pa, o katerej se javi onó, kar naj opusti in kar naj izbere in po čemur naj pred vsem hrepeni kot po najvišjem dobrem, in kako naj v vsakem slučaju svoje delovanje uravna, da je enkrat doseže in da sedaj k njegovemu uresničenju pripomore, imenujemo morališko zavest in njeni negativni moment (ki je torej naperjen proti hudobnim in proti opuščanju dobrih činov) imenujemo vest.

Najvišje dobro si moramo misliti kot smoter vseh smotrov in če more človek to kedaj v resnici doseči, je veliko vprašanje, ki nas privede v metafiziko, kjer se človeku določi njegovo stališče v vesoljstvu. Jedno pa je gotovo, kar človeku naznanja morališka zavest, da naj namreč po tem smotru teži s tem, da že v tem življenji vstvari podobo onega najvišjega vzora in sicer v sebi samem in v drugih svoje vrste, t. j. da svoje bistvo bolj in bolj poduševi in privede do razumnosti, da svoje izpoznavanje popolnjuje, svojo voljo čisti, vseh sebičnih nazorov in vsega samopašnega poželenja oprosti, da svoj duh harmoniško razvije in vse svoje dejanje in nehanje podvrže meri. Le s tem more človek pripomoči k uresničenju najvišjega smotra, vsako drugo sredstvo spada mej izmišljotine. Tudi v nravnosti si potemtakem nasprotujeta dve meri, klasiška in romantiška. K romantiškej spada krščanska, ki pa ima poleg sanjarskega (vedno devištvo, mrtvičenje, pretiravana ponižnost) tudi mnogo dobrega, (splošno človekoljubje, kar je tudi zahteva razumnosti nasproti nagonom in strastim, na katere se opira egoizem). Sploh izvira vse neredno poželenje, vsa krivičnost in ves subjektivizem iz nagnenja do snovi in čem bolj prodira pamet, tembolj se človeški duh očisti snovi, tako da se nravnost in razumnost skladata.

Kakor zametava umetnost nagnenje do snovi, ravno tako tudi nasprotuje temu nagnenju nravnost in če je kaka vrsta umetnosti nernavna, ne moremo krivde zvrčati na umetnost sploh, češ da sledi le svojim lastnim zakonom, temveč prepričamo se lahko, da se v takih slučajih umetnosti samej krivica godi, kakor n. p. pri naturalizmu, oziroma krivem realizmu.

Naturalizem, oziroma krivi realizem hoče nam podati kolikor možno natančno sliko resničnega življenja in radi tega mu ne moremo odrekati vsakega pomena, zlasti kar se tiče značilnosti. Drugo vprašanje pa je, če naj se s tem, kar spada v področje statistike, peča tudi umetnost. Naturalizem si po navadi izbere poljuben odlomek. Tak kos pa je le del celote, v kateri se tudi nahajajo pogoji njegovega bivanja, sam za se je brez smisla. Ločen od celote je zgolj razglasje, grozna beda, žalosten pogled; le v celoti ima upravičeno mesto in od nje dobi odsev razumnosti, dočim je sam za se brez vsega razuma. Naturalistiški roman ali drama nam lahko posamezne položaje jako značilno slika, nedostaje mu pa notranje resničnosti in kompozicije. Pri strogo naturalistiških proizvodih (umotvora takega proizvoda ne moremo imenovati, ker je samo produkt neke spretnosti v opisovanji) je lepota nemožna. Podlaga naturalizma je materijalizem in naturalizem ter tudi slika ljudi kakor popolne materijaliste, ki se trdovratno drže snovi. Ti ljudje ne poznajo v svojem poželjenji nikake mere in meje, marveč koprne in umirajo same strasti in slasti, najostudnejši egoizem se moško šopiri, bodisi javno ali prikrito. V svojih strastih so podli in nizki, nedostaje jim estetiške in morališke olike (vsaj bi bilo nedosledno, če bi hotel biti materijalist olikan, ker priznava samo snov), kolikor imajo razuma, rabijo ga le kot sredstvo v dosego svojih sebičnih namenov, surovi in podli so sami in tak je tudi element, v katerem se gibljejo.

Svetovno naziranje naturalizma je pesimistiško, kar nam spričujejo vsi naturalistiški proizvodi, njega snov je vseskozi disharmoniška. Iz samih disharmoničkih razmerij pa ne moremo nikdar stvoriti soglasja. Nasprotstvo je vedno le jedna stopinja v razvitku in napredku, in potemtakem jc tudi naturalizem nekak prehod. Kakor se more rabiti grdoba, razglasje le kot sredstvo, kot člen v soglasnej celoti, tako je tudi ona mer v umetnosti, ki si izbere grdobo za svoj predmet, le postaja na potu k nekaj novemu.

Podlaga naturalizma je, kakor smo zgoraj omenili, materijalizem in njega posledica, socializem. Kakor pa lahko s Hegelom imenujemo materijalizem le moment v razvitku filozofiške misli, kakor se principi socializma nikdar ne bodo uresničili, ker so materijalistički, istotako nima naturalizem nikakega prava do trajne veljave. Narava sama tega ne pripušča, ker je ona vse in vlada vse, ker je vsemogočna.

Umetnost ostane, kar je, le njena snov se lahko pomnoži. Človek pa tukaj hodi po ovinkih namesto po ravnej poti. Če najde kako novo snov, tedaj ga ta lahko zapelje in on meni, da je ravno ona glavna stvar. Še le pozneje izprevidi nedostatnost svojega mnenja in skuša svojo zmoto popraviti, kar je pri bitji, ki se vedno razvija, čisto naravno

(napredek v vedi obstoji n. pr. v tem, da se protislovja v prejšnjih pojmih odpravijo; seveda pa pojme človek mora že imeti in tudi novih si pridobiti). Kakor samo nasprotstvo ne more utemeljiti organskega življenja, tako tudi zgolj razglasje ne umotvora.

Napačni realizem je torej umetnosti ravno nasproten, pač pa je pravi realizem za umetnost neobhodno potreben. Narava je za umetnika neizerpljiv vir, iz katerega naj zajema. Zanimarjanje naravnih razmerij je jako nevarno in dvoumno in treba je zato posebnega takta; od narave se umetnik ne sme preveč oddaljiti, če se pa to zgodi, nanaša se ta izprememba večinoma le na zvezo posameznih delov (kentavri, tritoni in druga mitologiška bitja), katera pa mora biti estetiška, drugače zaide v razne napake, ki so za umetnost zelo škodljive. Slikarju morajo biti posamezni deli telesa jako dobro znani, ravno tako mora pesnik psihologiške zakone natanko poznati. V nasprotnem slučaju je proizvod prisiljen, okoren, nenaraven (slikarstvo v srednjem veku, pesništvo pred preporodom). V preporodu se je umetnost povrnila k staroklasiškemu vzorom in s tem k naravi samej.

(Dalje prih.)

Znamenitejši ruski skladatelji.

Napisal Fr. G.

Anton Rubinstein je priznan kot najizbornejši pijanist naše dobe. Porodil se je 1830. l. blizu Jasija v Rusiji, v glasovirji se je izobraževal v Moskvi in Parizu, kjer je bil učenec slavnega Liszta, ter v Berlinu. 1846. l. podal se je na Dunaj, 1848. l. pa zopet v domačijo in bil ondi v službi velike knjeginje Helene; 1854. l. pričel je svoje umetniško potovanje po Evropi, 1858 nastanil se v Peterburgu, kjer je ustanovil in vodil koservatorij. 1868 potoval je vnovič po Nemčiji, Franciji in Angliji in bival 1871/2. l. na Dunaji, potem se podal v Ameriko. Povsod dosegel je z dovršeno svojo igro velikanske vspehe. Odslej prepotuje večkrat razne dežele ter biva le manj časa v domačiji. — Tudi kot skladatelj se je odlikoval v raznoterih koncertnih skladbah in operah. — Od slednjih so znamenitejše: «Otroci pustinje», — «Feramors», — «Makabejci», — «Nero», — «Démon». — Od njih uprizorili sta se: «Feramors» in «Nero» tudi v dunajski dvorni operi, a se nista mogli

vzdržati. Bolj razširjene in znane so njegove koncertne skladbe, zlasti, ker jih sam v svojih koncertih mnogokrat proizvaja; mej temi: «oceanova simfonija» in «dramatiška simfonija». — Zložil je tudi oratorije ali «duhovne opere»: «Izgubljeni raj» in najnovejše delo njegovo «Kristus». — Seveda naša doba ni takim glasbotvorom primerna. V obče čislajo Rubinsteina kot pijanista višje nego kot skladatelja. Zlasti priznani in veljavni dunajski kritik Hanslik mu ni posebno naklonjen no, kdor pozna Hanslikovo strastno nasprotstvo do Wagnerja in njegovih skladb, ta tudi tukaj ne bode prisegal na njegove besede. Njegov brat Nikolaj (1833—1881) je bil istotako izboren pijanist, ustanovil je konservatorij v Moskvi.

Čajkovski, Peter Iljič, rojen 1840. l. na Uralu, se je posvetil pričetkom pravoslovnim naukom in deloval v državnej službi, a kmalu se povsem udal glasbi. Dovršivši peterburški konservatorij postal je profesor na moskovskem konservatoriji. Umril je 1893. l. za kolero. Od njegovih del so znamenite skladbe za glasovir, simfonije, overture, opere: «Vojvod», — «Opričnik», — «Mazepa», — «Devica orleanska», — «Evgenij Onegin», — «Pik dama». Zadnji dve predstavljata se tudi na praškem narodnem gledališči z velikim vspehom; a «Evgenij Onegin» pridobil si je v mnogih nemških mestih mnogo priznanja. Žal, da se ni na Dunaji v gledališki razstavi predstavljal, dasi v češkem prevodu, kakor se je to spočetka nameravalo.

Glinka, Mihajl Nikolajevič, porodil se je 1804. l. v Smotenski guberniji. Da prouči glasbo, podal se je v Italijo, potem v Berlin, vrnivši se v domovino, bil je imenovan kapelnikom in ravnateljem carske opere v Peterburgu. 1840 podal se je v Španijo, Italijo, živel dalj časa v Parizu, in umrl nagloma v Berlinu 1858. l. Najizbornejši od njegovih skladb sta operi: «Ruslan in Ljudmila» in «Življenje za cara». Slednja se predstavlja z velikim vspehom tudi po nekaterih nemških odrih.

To je trojica ruskih skladateljev, ki si je tudi v inozemstvu pridobila slavo in priznanje. — Nam zapadnjakom je Rusija in njena prosveta skoro povsem neznana. V šolah so skrbno čuvali, da ne izvemo ničesar o njej; časopisje, židovsko ali požidovljeno, kakoršno je uže pri nas, razširja bajko o ruskem barbarstvu, ker se branijo osrečujoče izraelske nadvlade in premage; pobožni ljudje imajo strah in grozo pred krivoverci in izkušeni politiki hočejo dokazati svojo lojalnost s tem, da sumničijo druge, ako se ti zanimajo za rodne brate. Od vseh stranij se kriči: «Hic niger est». — In vender! V literaturi pridobili so si, zlasti v romanu prvo mesto, katero so prej poleg Nemcev zavzemali Francozi in Angleži. — V znanstvu so zlasti kot geografi na glasu, — in v glasbi dokazali so v gledališki in glasbeni razstavi na Dunaji, da se

lahko kosajo z drugimi narodi, ruska izložba zavzemala je ondi častno mesto in zbujala občo pozornost.

Morda se vender prej ali slej izgubi strah in odpre tudi ruski operi pot v dvorno gledališče, kakor češki, seveda tudi šole po velikih vspehih v drugih mestih!

Ker je srečno ustanovljena v Ljubljani slovenska opera, ki se bode gotovo še bolj učvrstila in razvila, podala se bode morda tudi Slovencem kedaj prilika, da se nekoliko seznanijo tudi z rusko skladbo. V to opozoré naj jih te vrste.

Vestnik

K petindvajsetletnici akad. društva «Slovenija» na Dunaji (dalje.)

Se zavisí sicer vse dijaštvo jednega vseučilišča, jedne velike šole skupaj, še utrjajo to zvezo podporna in zavetniška društva, posebno pa «Krankenverein»*, a razvitek dijaštva ni več skupen. Le posamezne v obče prevajajoče časovne smeri, sosebno filosemitizem in antisemitizem so mu skupne. O takih prilikah se še zjedini dijaštvo tudi različnih narodnostij, da nadvlada nasprotnika. V ostalem se ne zmeni za nikake skupne vseučiliške zavode in zveze. Vsaka narodnost se razvija po svoje in le mej mladino bližnjih ali sorodnih si plemen nahajamo ožjo zvezo, vsaj na vnanje; v notranjem vlada povsodi le misel popolne osamosvojitve in samostalnosti.

To bistvo današnjih smeri pa za naše društvo nikakor ni bilo škodljivo. Nasprotno, prej je vse društveno življenje obstajalo le v shajanji pri sejah in slavnostih, kar pa je «Slovenija» sledila novemu vseučilišču, se je notranje življenje sila oživilo.

Stoprv, kar si je napravilo društvo v «Café Tischler» novembra l. 1883 začasno čitalnico in tje preneslo l. 1881 ustanovljeno knjižnico, katero je shranjeval dotlej požrtvovalni kustos Žiga Seshun, še bolj pa, kar si je pribavila v jeseni l. 1885 razven nove kavarne «Cafe International» z «Zvonimirom» svojelastno stanovanje v VIII. Wickenburggasse 12, sedaj VIII. Lange Gasse 48, se je društvo utrdilo in okrepiło za vso bodočnost. Tedaj stoprav

* Pri «Krankenverein», kateremu so člani vsi kranjski in goriški pa tudi v večine ostali slov. velikošolci, je bilo v odboru od l. 1863. do l. 1894. 23 slovenskih velikošolcev in sicer l. 1863. phil. Steklasa Matevž, 1865. jur. Foedransperg, 1866. phil. Zelenik Josip, 1868. phil. Vrečko Andrej in Valentinič France, 1869. phil. Levce France, 1870., 1871. phil. Šuklje France, 1871/72., 1872/73. phil. Hočevar France, 1873/74. phil. Hočevar France, jur. Višnikar France in phil. Jarnik Ivan, 1874/75. phil. Hočevar France in Širok Štefan, 1875/76. phil. Bezjak Ivan, Hočevar France, Kos France, Širok Štefan in jur. Pukl Rado, 1876/77. phil. Bezjak Ivan, Hočevar France in jur. Sterle Anton, 1877/78. phil. Bezjak Ivan, Karlin Josip, Širok Štefan in agr. Lenarčič Ivan, 1878/79. phil. Kos France, Kožuh Josip in jur. Lenarčič Anton, 1883/84. agr. Kraigher Jurij, 1886/87., 1887/88. med. Bleiweis Janko in 1892/93., 1893/94. phil. Vadnjak France.

se je pričelo vspešno, urejeno delovanje! Pač se je bilo uže v februarju l. 1879. zasnovalo »literarno društvo« izven »Slovenije« — dokaz, da ona še ni bila dokaj utrjena — čegar člani so bili sicer tudi »Slovenijani«. Deset mesecev pozneje osnoval se je »pravniški odsek« — a oba sta živorarila, dasi sta storila mnogo koristnega za narodnost in vedo, le po dva, tri tečaje. Vidi se, vsem tem prizadevanjem je nedostajalo stalnosti, katero je takim zasnutkom podelilo uprav društveno stanovanje.

Leta 1884. osnovani »književni odsek« je najboljša priča temu, kajti doživel je 12 tečajev, štel 95 različnih članov, ki so razpravljali v 92 sejah 122 raznovrstnih beril in predavanj. No, l. 1893 je zaspal, a le da se je prerodil v »slovstveni klub«, kateri prav čvrsto nadaljuje stavljeni si smoter.*

A v tem daleko ni zaseženo vse delovanje po »skupinah«!

Vsikdar so bili slovenski pevci mej dunajskim občinstvom priljubljeni in njihov nastop izza šestdesetih let sem do ločitve s starim vseučiliščem je ostal i udeležnikom samim i občinstvu videnskemu kakor kostanjeviškemu v najboljšem spominu.

V novi okolici, v novem bivanji, kjer vlada moderna samooblast policijskega osobja, kjer je »slavoznani« »civis academicus« hipoma izgubil vse svoboščine, katere je užival po nekem zgodovinskem pravu in pal v večni izjemni stan, se žalibog petje po sebi ni moglo sosebno razviti.

Zato je trebalo presnovati pevski zbor, kateri bi bil skoro izgubil svoj stari »renomee«. Res so naši pevci vsikdar radi prihajali v »Slov. pev. društvo«, ki se je v tem času nekako poluakademiško presnovalo, a to ni zadoščalo.

Ob novem letu se je zasnoval »pevski odsek«, ki je oživljen vsako zimo, ker sodeluje pri slavnostih, seveda skoro vsako poletje prespal.

Dolga je vrsta dijaških pevovodij, poleg častnega pevovodja (Jirika), več ali manj znani so po slovenski domovini oni, od prvega phil. Brezovarja, od zadnjega Švigelja in Košenine: Akopram domači zbor slovenski vsikdar ne zadošča glede količine, po prizadevanji teh vernih načelnikov je ostal vsikdar mej slovanskim dijaštvom na vrhuncu ozirom kakovosti.

Poleg petja pa je društvo jelo gojiti v istem času, ko se je ustanovil pevski odsek, tudi glasbo na godala. Že l. 1886/87 se je zasnoval hrvatsko-slovenski godbeni klub, a vsled odhoda članov, katerih niso nadomestili drugi, moral je prenehati. Po odmoru petih let pa je nastal v »Sloveniji« »tamburaški klub«, ki je v zadnjih štirih tečajih neprenehoma marljivo deloval in vspešno nastopil.

Vseučiliščniki so se pač mogli udeleževati vseh teh odsekov in klubov, nikakor pa ne tehniki, ki stanujejo po celem srednjem mestu ločeni od njih. Oni niso mogli pohajati dan na dan v »Slovenijino« čitalnico in redno posetiti raznih sej in vaj.

Zato so se skupili v svoj »tehniški klub« z namenom, da v rednih sejah prirejajo berila in predavanja, skrbe za petje in borenje ter si osnujejo svojo strokovno knjižnico. Občni zbor društva prepustil je mesečnino članov »tehniškega kluba« za njihovo čitalnico. Tam imajo sedaj svoje nedišče zopet vsi slov. velikošolci, ki stanujejo v starih dijaških okrajih, ker smejo

*V zadnjem časi se je ta klub radi izstopa nekaterih članov in glede na pozni čas suspendoval za ta tečaj.

tudi netehniki «Slovenijani» pristopati kot izredni člani. Ta podružnica «Slovenije» je imela svoj prvi stan IV. Bleinschmiedgasse, 3, sedaj III. Danhauserg. 3

Žilavost slovenskega dijaka, ki se ne ustraši ni besa ni mesa, je prouzročila, da se ni hotel nikdar ukloniti tujcu, kateri bi ga hotel sramiti. Uvedenju društvenih znakov z zajedna podeljenim «akad.» naslovom, kateri si je «Slovenija» priborila stoprv z nastopom tretje dobe, l. 1883. sledil pa je marsikak spor z inostranci, kakoršnih dotlej ni bilo.

Zato so se «Slovenijani», vsikdar verni tradicijam druge «Slovenije» l. 1860. zbrali takoj v «pretepajoči klub», kakor ga je šaljivo narisala domača govornica. Poslej pa so l. 1889/90 se izven društva vadili v borenji pod znanim nadevkom «mesarskega kluba». Marsikoga miroljubnejših je bodla uže ta naprava, še bolj pa ona l. 1892. No, prava in zmerna misel je zmogla. V februariju l. 1892 se je sestavil «borilni klub», kateri je štel do danes 36 različnih članov.

Dobri upliv te naprave se je poznal takoj po ugledu pri dijakih izven društva, pa tudi po boljem prijetnejšem občevanji v društvu, katero bo, dal Bog, po možnosti preprečilo neprijetne prepire v društvu, katera razsojajo «navlaš v to sestavljeni sodi», ter dvignilo število članov na prvotno višino.

Slovenija je imela v obeh prvih dobah res mnogo več članov, kakor v tretji, konsolidovani in stoprv v zadnjih tečajih se je povzdignilo njihovo število na staro višino. Dasi tudi v prejšnjih letih ni bilo več novincev kakor v zadnjih, je vender seosebno početkom tretje dobe to število precej palo.

(Konec prihodnjič).

Akad. društvo «Slovenija» je imelo 21. maja II. redno sejo. Poročilo predsednikovo o komerzu se je sprejelo in odseku se je dal absolutorij. Pri slučajnosti se je volil odsek 5 članov, da vredi knjižnične kataloge. Seje se je udeležilo jako veliko članov «Zvonimira»; zabadni del je vodil jako spretno g. Ard. Grgurevič.

Dne 8. junija je bila III. redna seja, katera je bila jako dobro obiskana in zelo burna. Prišlo je do prve krize v tem tečaju; ker se je namreč sprejel predlog, da društvo ne more nikoga siliti, da bi dal častno zadoščenje, odstopil je predsednik, podpredsednik, tajnik in 1 namestnik, rekoč, da si drugače ne upa varovati društvenega ugleda.

Dne 13. junija je bila I. izvanredna seja. Odstopivšemu predsedniku in odbornikom se je dal absolutorij. Pri volitvah so bili izvoljeni: predsednikom t. mod. Poljanec, odbornikom tt. mod. Zupančič, Zupanec, Kreft, Orel, Komljanec in prav. Šmid. Pri tej seji predlagal je t. Zwitter, da mora dati vsak član zadoščenje, kedar se mu žali društveni trak, in predlog je bil sprejet z veliko večino. — Vsled tega odstopil je novoizvoljeni odbor s t. predsednikom, ki je razpisal II. izv. sejo na nedeljo 18. junija.

Dne 2. julija je bila IV. redna seja v tem tečaju. — Volil se tretjim preglednikom prav. Nagode. Sprejel se je predlog prav. Voduška, da «Slovenija» izreče obžalovanje slovanskim društvom, katera so zajedno z Nemci protestovala proti prof. Nothnagelu in pri tem pripustila, da se je takoj po protestu v avli pela «Wacht am Rhein». Predlog se je enoglasno sprejel.

V II. izv. seji se je izvolil sledeči odbor: predsednik phil. Žilih, podpredsednik iur. Grüntar, tajnik phil. Mulaček, blagajnik iur. Muhić, knjižničar iur. Pompe, arhivar med. Milavec, gospodar vet. med. Stegu; namestnika: iur. Bizjak in vet. med. Engelmann.

Zabavni del tvorila je «promocija brucov», ki je obstojala iz pismene in ustmene skušnje. Na čelu izpraševalne komisije je bil drd. Švigelj; examinatorji so bili: drd. Geiger, drd. Maurer in brucuš-mojster prav. Vencajz. Vseh devet kandidatov — toliko se jih je oglasilo — napravili so izpit s povoljnim vspehom.

«Slovstveni klub» v akad. društvu «Slovenija» nadaljuje svoje delovanje kot «Slovenski klub» v akad. društvu «Tatran».

V zborovi seji dne 1. malega srpana je predložil «Tatranu» svoja pravila s poslovníkom, ki so bila enoglasno vsprejeta.

Svojo prvo sejo, katero je vodil kot reditelj phil. Ferd. Jančar, je imel klub dne 4. mal. srpana ter jednoglasno izvolil stalnim klubovim upravnikom nar. Leop. Poljanca in njegovim namestnikom phil. Jož. Komljanca. Potem je čital iur. Val. Flerin svoj spis: «Otrobi», v katerem je v kratkih a jedrnatih potezah narisal nekatere dušeslovne pojave sedanjega časa posebno v slovenskem narodu.

T. Poljanec je predaval razpravo: «Cigani» in se posebej oziral na skandinavske zastopnike tega potujočega naroda.

Jur. Žun je poročal o najnovejši Zola-jevi romantiški trilogiji: «Lourdes, Rome, Paris». Prvi roman je začel ravno izhajati, a Zola je povedal glavne poteze in misli celega dela svojemu prijatelju. Berilom je sledil prijeten «čajev večer», kjer se je v prijateljskem razgovoru še marsiktera »razdrla».

Akad. društvo «Triglav» v Gradci je šteló v poletnem tečaju 44 rednih članov; po stroki se razdele: 15 juristov, 17 medicincev in 12 filozofov; po domovini: 15 Kranjcev, 3 Primorci, 26 Štajercev. Število članov se je znižalo v primeri z zimskim istoletnim tečajem za 7 članov. Rednih zborovanj je bilo 6, predavanje le jedno, jur. Savnika «o Vesni», in kritika filoz. Tominška o napominanem predavanji. — Društvo letos radi neugodnih razmer ni privedilo običajnega izleta v domovino, sodelovalo pa je polnoštevilno pri Starčevičevi slavnosti, katero je slavilo akad. društvo «Hrvatska» v god dra. Starčeviča. Slavnost je bila v istini vseslovanska, razun Hrvatov posetili so mnogobrojno slovenski, češki, poljski, ruski, bolgarski akademiki to narodno slavnost. — V društvu obstojal je le sabljaški klub, v prihodnje namerja se ustanoviti i prepotrebni slovstveni odsek. — Razven traku nosijo Triglavani kravatne igle, katerih emblem nam predočuje sovo držečo v krempljih trak z društvenim napisom. Znatno število bivših Triglavčanov naročilo si je tudi uže teh igel. — Prihodnje akad. leto nastopi «Triglav» devetnajsto leto svojega delovanja.

Klub slovenskih tehnikov je imel 15. maja III. redno sejo, pri kateri je čital t. Radošević razpravo: «Pomanjkanje kulture na slovenskem jugu, uzroki tega pomanjkanja in kako temu zlo doskočimo». Kritiko je prevzel t. Senjanović.

Pri IV. redni seji je bilo na dnevnem redu čitanje t. Turka, kateri je obširno razmotril stavljeno si vprašanje «Kako je nastal zrak».

Pri V. seji dne 5. junija pa je žel t. Ciuha občno pohvalo s svojim zanimivim berilom: «Komunikacije velikih mest z posebnim ozirom na razširjenje dunajskega mesta».

Se meseca aprila podarila je klubu družba sv. Cirila in Metoda krasno brde za tamburice. Klub sam pa si je nabavil dve novi bugariji in si tako zagotovil trden obstanek tamburaškega zbora.

Petje se je sicer v letnem tečaju do sedaj skorej nekoliko zanemarjalo, vendar toliko pridneje se je pa gojilo borenje.

Hrvat. akad. društvo «Zvonimir» na Dunaji je slavilo dne 26. junija polaganje kamenja domu dr. A. Starčevića, prvaka stranke prava. Komerz prirejen v ta namen je bil jako sijajen. Udeležila so se ga slovanska društva: «Balkan, Bukovina» «Slovenija» in več hrvatskih rodoljubov. — Tamburaški zbor udarjal je jako marjivo in z najboljšim vspehom. Lepa slovanska sloga ta večer kazala je na boljšo slovansko bodočnost.

Rektor dunajskega vseučilišča za šolsko leto 1894/5 bude prof. bogoslovja dr. Müllner, oni graškega vseučilišča prof. medicine dr. Aleks Rollet, — oni dunajske tehnike vladni svetnik dr. Leander Ditscheiner.

Dekani bodo na dunajskem vseučilišču na juridični fakulteti prof. Cyhlarž — na medicinski prof. Ant. Weichselbaum, na filozofiji prof. Karabaček.

Madjarska židovska svoboda. Zaradi hujskanja proti madjarski narodnosti pričela se je preiskava proti 42 rumunskim dijakom. — Proti rumunskim deklicam, ki so nosile za časa znane pravde o memorandumu rumunske kokarde, pričela se je istotako preiskava. — Obtožba je pri «liberalnosti» madjarsko-židovskeje uže tudi odsodba.

Dijaško podporno društvo na vseučilišču v Petrogradu. Kakor navadno na vseh vseučiliščih, nahaja se tudi v Petrogradu podporno društvo za velikošolce. Organizovano je pa bolj po vzorcu našega «Radogojja», nego podpornih društev na primer na Dunaji in v Gradci: potrebnim dijakom posojuje denar. Vstanovilo se je stoprav leta 1873, zato pa tudi ni posebno na trdnih nogah, dasi bi biló lahko, ako bi se društveniki ravnali po pravilih. — Povprečne podpore so precej jednake, kakor n. pr. na dunajskem vseučilišču. Vlni je razdelilo društvo 520 prosilcem 10.441 rub. posojil, tako da pride na vsakega Okroglih 20 rubljev na leto ali kakih 30 gld. avstr. velj., kar je seveda prav malo. Sicer so pa podpore n. pr. na dunajskem vseučilišču večinoma za polovico manjše — za kristijane, ker ima Žid v vsej Avstriji povsod prednost pri takih društvih. — Za kolegnino je izdalo društvo velikošolcem 6.685 rubljev, a radi nedostatka denarja je moralo odkloniti več prošenj. Vseh dohodkov je imelo društvo vlni nekaj nad 22.000 rubljev, kateri so sestajali iz prostovoljnih darov (7.887 rub.), iz obrestij društvene glavnice (2.634 rub.), iz udnine (3.435 rub.). Posebno zanimiva in poučna tudi za «Radogoj» je zadnja vrsta. Od leta 1873., ko je začelo društvo delovati, pa do 1. prosinca 1894 je društvo razposodilo 265.229 rubljev,, a na dolgu je še sedaj skoro 174.000 rubljev. Seveda je mnogo dolžnikov umrlo brez premoženja; drugi so ubogi ali pa še na vseučilišču, vendar je mnogo takih, kateri bi lahko ne le vrnili dolg, temveč tudi s prostovoljnimi darovi podpirali društvo, a tega ne storé radi nebriznosti, pozabljivosti ali — ker jim nič ni ležeče na častni obvezi. A značilno je, da nahajamo mej temi malomarneži celo zdravnike, odvetnike, sodnike, razne nadzornike, profesorje srednjih šol, jednega vseučilišnega profesorja, uradnike v ministerstvu i. t. d. Ti-le imajo dva, tri in več tisoč rubljev letne plače, zato so pa menda uže pozabili, v kakih stiskah je stradajoči dijak na vseučilišču. Društvo jih prosi in opominja na vrnitev dolga pôtem časni-

kov in pisem, a premnogokrat brez vzpeha. Kot skrajnega in zadnjega sredstva se mora naposled posluževati časih tudi sodne pomoči. Sodnim potem je iztirjalo do letos od 57 dolžnikov 4.413 rubljev. Vendar k časti moramo priznati, da je takih malomarnežev le jedva 7%, dočim 93% vrača dolg redno in radovoljno, ko jim je možno. — Toliko se nam je zdelo umestno posneti iz poročila omenjenega podpornega društva za — naše domače razmere.

Rusko akad. društvo «Bukovina» v Črnovicah je bilo razpuščeno od vlade.

Rumunski dijaki po ogerskih univerzah, ki so povodom politično važne pravde in obsodbe Rumuncev izdali manifest in pozvali rumunski narod k sočustvovanju z obtoženci, postali so narodni mučeniki, ker se jim je prepovedala testacija in s tem izgubé semester. — Nov dokaz madjarske svobodoljubnosti!

Na berlinskem vseučilišči je bilo v minolem tečaji 4025 dijakov, torej 135 več kot v lanskem letnem tečaji. Od teh je 389 bogosl., 1125 prav., 1059 med. in 1452 modros., 3480 jih je iz nemškega cesarstva, — 2948 prusov, — dalje 150 rusov, 120 amerikancev, 77 avstrijancev, 55 švicarjev, 29 angležev itd. — Bon ima 1634 dijakov, Kil 619, Breslav 1280, Monako 3744, Marburg 866, Jena 674, Tibingen 1209 — Zurich 670, od teh je 128 dijakinj.

Demonstracija proti prof. Nothnagelu, dne 25. junija je v ozkej zvezi z zadevo dunajskega prostovoljnega rešilnega društva. Po požaru gledališča na Ringu, 8. dec. 1881, ki je v žrtev zahteval toliko ljudij, katerim največ vsled nezadostne in neprimerne organizacije niso rešili življenja, osnovalo se je na Dunaji «rešilno društvo», kateremu je namen prva pomoč v sili in pri nezgodah, prevažanje bolnikov, ranjencev in blaznikov v bolnice in ustanovitev ambulanc pri razstavah, svečanostih in družih prilikah. Zelo uspešno in dobrotno je delovanje tega društva. Oskrbelo si je vse potrebne zovove in priprave v dosegó svojega smotra in organizacija njegova je bila v izgled mnogim drugim sličnim napravam. Vse društvene zadeve vodi glavni zdravnik, službo pa opravljajo menjajoči se 5 zdravniki in mnogi strežniki, ki so od društva bogato plačani — ter prostovoljno v službo se oglasivši slušatelji medicinci, ki dobe za dan svoje službe hrano na društvene troške ter v nekaterih slučajih tudi denarno odškodnino. Židovstvo, ki se v svoji znani brezobzirnosti in nesramnosti usiljuje vedno in povsod, bilo je tudi v tem društvu v obilni meri zastopano. Sedanji glavni zdravnik in voditelj društva pa ni se hotel slepo pokoriti in klanjati židovski vsegamogočnosti in zato so se zarotili proti njemu in proti jedinemu kristjanu od ostalih zdravnikov. Židovski medicinci so izstopili iz društva ter v vseh židovskih listih objavili izjavo, da društvo prezira in preganja židovstvo. Na to izjavo 32 «doktorandov» (kakor so se vsi z imeni podpisali, dasi so nekateri šele v drugem in tretjem letu ter mnogi nimajo niti vseh naravoslovnih izpitov) pričel se je grozen vik in krik v izraelskih listih.

Sostavila se je posebna komisija, večinoma iz članov «društva v obrambo proti protisemitizmu», ki naj preiskuje vso zadevo; predsednik bil je prof. Nothnagel, znani zagovornik in ljubljeneč židovstva. Dasi uže po sestavi komisije ni bilo pričakovati ugodne rešitve vse zadeve, vendar se obsodba oslanjajoča se na razne malenkosti in izjave židov ni izrekla pozitivno o

nobeni stvari ter le priznala protisemitsko gibanje v društvu! Časnikarstvo pričelo je strastno gonbo proti društvu in z največjo terorizacijo zahtevalo odstranitev kristjanskega vodja in zdravnika, to je, popolno izročitev društva v židovsko oblast. Dasi so v društvu ostali in na novo vstopivši medicinci, tako da je njih število iznašalo zopet nad 140, izjavili, da vsi izstopijo, ako bi se na tako ničevo trditev odstranila priljubljena zdravnika, vendar je židovski terorizem zmagal v neizmerno radost izraelstva in vsi kristjani ostavili so društvo.

Ko se je razglasil rezultat komisije, sklenili so kristjanski dijaki, privediti prof. Nothnagelu demonstracijo. Zbrali so se v obilem številu v njegovi dvorani ter ondi uprizorili velikansk ropot, ki je trajal nad jedno uro, dokler ni prihod dekanov in razpust ter zaključitev klinike temu storilo konca. Prof. Nothnagel je kljub ropotu privedel bolnika v dvorano, hoteč otvoriti predavanje, kljub zahtevi ni ga hotel odstraniti in s tem dokazal, da mu je humaniteta, o kateri vedno in povsod lepo govori, fraza. Da so se pa dijaki stepli, kakor poroča «Slovenčev» telegram, je nesramna laž.

Židovski listi bili so vsi iz sebe. V deveta nebesa povzdigovali so prof. Nothnagela, bljuvali žolč in jezo ter vse mogoče psovke na kristjanske dijake, denuncirali jih z imeni ter zahtevali, da jih senat vse izključi in jim onemogoči nadaljne studije. Ko so pa v Budimpešti uprizarjali židovski in madjarski dijaki prilikom Košutove smrti poulične škandale dan na dan, tedaj so jih isti listi slikali kot navdušene junake svobode! — Rektor in dekan pozvala sta dijake in zastopnike društev k sebi, jim izrekla svojo obsodbo zaradi teh dogodkov in zahtevala pojasnila o vsej zadevi. Zažugala sta za slučaj ponovitve najstrožje kazni, a začasno sistovala predavanja na klinikah.

V soboto 30. junija podala se je velika deputacija vseh nemških zavez, katerim so se pridružili tudi zastopniki drugih narodnosti, k rektorju. Pripeljali so se na univerzo v mnogih vozeh in v polni gali. Rektor je deputacijo prijazno sprejel. Izročili so mu «memorandum», v katerem navajajo mnoge slučaje prof. Nothnagelovega nasprotstva do kristjanov in protekcije židovstva, ter odločno zahtevajo, da opusti svojo prononcirano postopanje. Omenili so tudi, da je baje v svojo dvorano sklical židovske dijake in jim dajal navodila, kako imajo odgovarjati pred komisijo v zadevi rešilnega društva. Rektor je to točko zavrnil, ker jo prof. Nothnagel odločno taji — v ostalem izjavil, da glede postopanja profesorjevega v zasebnem življenji nima prava nanj uplivati niti senat niti dijaštvo, v ostalem pa bode dognala komisija, koliko je na pritožbi resnice. — Dijaki zaklicali so rektorju «Prosit» in zapeli «Gaudeamus», — v avli sprejeli so jih čakajoči tovariši s pesnijo «Die Wacht am Rhein». To bilo je gotovo neprimerno in neumestno. Dalo je povod, da so židovski listi zavohali veleizdajsko mišljenje (Budimpešti pri demonstracijah za upornika Košuta jim kaj takega ni na misel došlo). Pričeli so tudi napadati rektorja, ki se jim je uže s tem zameril, da je izjavil, da se ne bo oziral na denunciacije v listih.

V ponedeljek podalo se je židovsko društvo «Kadimah» v spremstvu nekaterih liberalcev k rektorji, protestovati proti «memorandumu». Sprejel jih je prijazno ter baje hudo obsodil Nothnagelove nasprotnike.

V ponedeljek pričela so se tudi zopet predavanja po klinikah razun prof. Nothnagela. Izročilci «memoranduma» bili so pozvani pred rektorja;

onDI jim je izrečena od senata izjavljena graja radi demonstracije in radi sobotnega dogodka v avli, ter zahteva nadaljnega miru. V kolikor se tiče obtožbe proti prof. Nothnagela akademičnemu ravnanju, bode se preiskavala, vendar senat graja obtožbo, ker je proti disciplini, da nastopajo dijaki proti učitelju; v privatne zadeve pa se ne bode umešaval. — Od židovskih dijakov se je zahtevalo, da opuste vsako demonstracijo za prof. Nothnagela, ker bi s tem izzivali nasprotstvo. V sredo, 4. julija pričel je on zopet svoja predavanja. Vladal je najlepši mir. — Vendar pa so v zabranitev izgredov mobilizovali vse pedele in imeli pripravljeno celo policijo, — a v dvorano puščali le one, ki so z indeksom dokazali vpisanje tega predavanja. Tako zavladal je zopet mir, a kako se bode rešila vsa zadeva, poročali bomo v prihodnji številki.

Demonstracije same na sebi morajo se obsojati, vendar so običajne za razne prilike, in baš v tem slučaju bilo je to edino sredstvo za izraz mišljenja in čustvovanja. S tem nečemo jih zagovarjati, vendar se nam zdé razumljive in odpustljive. Židovstvo pa se je pri tej zadevi zlasti v svojem časopisji pokazalo vnovič v svoji pravi luči.

Prof. Nothnagel pod policijskim varstvom. V sredo, 4. julija otvoril je prof. Nothnagel zopet svoje, po demonstracijah ustavljeno predavanje. Pristal je na tem, da pokaže svojo neustrašenost. Pred vrati dvorane stal je pedel v polni uniformi z mečem v roki — kakor angel pred paradížem, — da zabrani uhod vsakemu nepoklicanemu slušatelju. Sluge vseh fakult, v vsem 54, bili so razstavljeni v «obrambo reda». — Kakih 40 uniformiranih policistov bilo je na razpolago in čakali so v bližnji sobi, razun tega zbranih je bilo celo krdele policistov v bližnji stražnici. — In vse to zastoj, kajti niti najmanjše se ni kalil mir in red. — Da se profesor zabrani proti svojim dijakom bolj kakor proti lopovom in roparjem, gotovo ne povikša njegove slave in tudi ne dokaže poguma. Rektor izjavil se je deputaciji dijakov, da on ni odredil policije v bolnico, da je to storilo namestništvo brez njegove vednosti.

Demonstracije in akad. društva. «Memorandum» podpisala so vsa nemško nacionalna društva in zaveze, v vsem 23 — potem zastopniki raznih nemških deželanov, Rumuncev in raznih slovanskih narodnostij. Mej temi ni Poljakov navedenih. Kljub temu protestovala je v ime Poljakov, najpreje židovska «Polonia», potem tudi «Ognisko». Tudi «Kružok» (zaveza ruskih židov) čutil je potrebo protestovati v ime Rusov, dasi so podpisanci avstrijski Rusi in za svoje ravnanje gotovo ne potrebuje autorizacije iz Rusije privandranih židov, ki se prav po nepotrebnem umešavajo v interne zadeve.

„Zaveza vseh svobodomislečih dijakov“, kakor se radi nazivljejo židje, ker je to manj odijozno ime, hočejo osnovati, da bi se tesneje združili proti kristjanstvu. Pravoverna «Kadimah» uže zdaj deluje na vse kriplje za židovske interese, to je, za židovsko nadvlado, ter bode gotovo tudi v «zavezi» vodnica.

Na ženskem gimnaziji dunajskem je dovršilo II. razred od 28 dijakinj 26, od teh 16 z odliko, I. razred pa od 21 vse in 13 z odliko. To je na vsak način lep vspeh, ki kaže veliko marljivost. Prihodnje leto bodo otvorjeni 3 razredi.

Srednješolska uniforma v Galiciji je vpeljana vsled odloka nauč. ministerstva, kateri pa ima po objavi gal. dež. šol. sveta veljavo šolske postave šele s šol. letom 1896/97. V ministerskem odloku se glasi propis uniforme: «Eine Kappe aus granatblauem Tuche mit geradem Schirm, mit Sturmbändern. Eine Blouse aus granatblauem Tuche mit stehendem Kragen und zwei Brusttaschen. Ein Beinkleid von gewöhnlichem Schnitt aus dunklem Grautuche mit Vorstoss. Ein Mantel aus dunkelgrauen Tuche mit grauen Paroli am Kragen, einer Schlussspange rückwärts, mit zwei Reihen Hornknöpfe in jeder Reihe sechs Stück.» — Za vsakdanjsko rabo po leti pa je propisan isti kroj iz sivega platna (graues Segeltuch). Znak gimnazijca in realca je na čepici pričvrščena črka **G** ali **R**. V spodnjih razredih so označene stopinje z jedno do štirimi srebrnimi premami (portami); v višjih razredih pa takisto z jedno do štirimi (oz. tremi) premami, ki pa so zlate.

Tajiti ni, da dobi vsled uniforme gališko srednješolstvo nek jednoten značaj, ter da goji uniforma samozavest. Uniforma bo branila tudi, da ne bo več mogoče nesrednješolcem prilaščati si srednješolskih pravic, oziroma da ne bo mogoče več grešiti raznim sumnim elementom na srednješolski rovaš. Ličnost v zunajnosti in spodobnost v vedenji bo istotako pridobila vsled uniforme. Takisto bo izjednačena sedanja nejednakost v obleki srednješolcev; sevé bo treba i pri uniformi paznega očesa in ostrih ukazov, da bodo zabranili vsako ekstravagantnost. — Vender ima tudi uniforma dovolj slabih strani, katere bodo čutili zlasti reveži. Do sedaj je mogel dijak ubožec nositi staro, darovano obleko raznih civilnih dobrotnikov, — kako bo prišel od sedaj do uniforme? — Sila težko! In če dobi revež v dar staro uniformo, li ne bo delal ž njo samó skazo? Saj ni gršega od prevelike, zamazane in zašite uniforme! — Na ta način pa bode razdor in razpor mej plebejci, torej mej večino in 'aristokrati' še hujši in kolegijalnost še manjša. — Končno vsled srednješolske uniforme v mestih skoro ne bo videti civilista; — pač znak, da se v istini bliža smešno «stoletje uniforme». Vojaštvo, uradništvo, (celo poštné ekspeditorice!), učiteljstvo, dijaštvo, razni zasebni šolski zavodi, (a la ljubljanski Waldherr), člani raznih sportnih društev, (telovadci, biciklisti, jahači i. t. d.), postreščeki, sluge, vratarji i. t. d. — vse uže nosi uniformo!! Boga mi, utaknite še kmeta in rokodelca vanjo in ostale bodo same ženske! —

«Vesna» in ž njo izvestno večina sloven. dijaštva je odločno zoper tako uniformovanje na naših srednjih šolah.

Listek.

Naša opera II. V zadnji štev. «Vesne» smo razodeli marsikako željo glede slovenskih opernih predstav. Jeli pa tudi mogoča njih izvršitev?

Ako računimo za dobo 6 mesecev, od oktobra do marca, na teden po tri predstave ter prištejemo še nekatere popoldanske, imamo v vsem

80 igralnih dni. Te moramo razdeliti mej dramo in opero. Pred vsem bi bilo pa treba stroge ločitve, tako da se n. pr. ne peva manjša opera v zvezi z dramatiško predstavo, temveč da se uprizorite po dve manjši operi na jeden večer.

Ako od 80 dni odmerimo operi tudi samo 30 večerov, ter od teh zopet polovico ponovitev starejših in dosedanjih oper in spevoiger našega repertoarja, preostane 15 večerov za novitete. Računajmo po 3 do 4kratno ponovitev (in to naj bode maksimum za jedno sezono), lahko, z ozirom na krajše opere, priredimo pet novosti, kar bi zadoščalo tudi najstrožjim terjatvam.

Ker sem navedel, oziroma nasvetoval zadnjič nekatera dela, bodi mi dovoljeno o njih par opomb. Iz bogatega repertoarja dunajske opere povzel sem te, ne na slepo srečo, temveč ker mislim, da ugajajo našim razmeram, da ne bodo povzročale prevelikih težkoč, in da bodo dosegle pričakovani uspeh.

«Roža in Pontevedre» je jednodejanska opera avstrijskega skladatelja Forsterja, ki je lani v Gothi dosegla prvo darilo pri razpisu tekmovanja za operne skladatelje. — «Zlati križ» je delo avstrijskega skladatelja Ign. Brüllu v prvič predstavljena v Berlinu 1875, po tem v dvorani operi dunajski 1876, doživela je tukaj 83 ponovitev in se udomačila tudi po mnogih nemških odrih. — «Stradella» je sicer uže iz leta 1844., ali dosegla je veliko priljubljenost in se ohranila po mnogih odrih. Na dunajski operi predstavljala se je 107krat. — «Postiljon lonžimonski», ki je doživel na dunajski operi 119 predstav, je priznано najboljša opera slavnega francoskega skladatelja Adama, prvič predstavljena 1836 v Parizu. — «Lahko noč, gospod Pantalon», v dunajski operi 40krat predstavljena, je priljubljena jednodejanska opera belgiškega skladatelja Grisarja. — Vse imenovane opere razun «Rože iz Pontevedre» pripadajo vrsti «komičnih» oper. Naravno je, da ne zahtevamo za začetek uprizoritev velikih tragičnih in dekoracijskih oper, — ali izbirajmo si najboljše, mej tem, kar nam je uže sedaj možno uprizoriti. Napredovali bodemo potem vedno in vedno in ne strašili se težjih nalog!

Nikakor nečemo trditi, da bi moralo dramatično društvo uprizoriti baš navedene opere. Opozorili smo le na nje, merodajni faktorji pa naj odločijo, kakor se jim bo videlo prav in primerno. Hvaležno priznali jim bomo, ako se odločijo tudi za kako drugo. Upamo pa, da nam ne bodo očitali nepotrebnih skrbij, saj smo napisali te vrstice iz najboljšega namena, spomnivši se pregovora. «Več očij več vidi». F. G.

Spomenica o 25letnici akad. društ. «Slovenija». Sostavil Janko Vencajz. Slavnostni spisi so običajno ali nepretrgan in neprebiran slavospev, ali pa dolga vrsta suhoparnih statističnih podadkov. Zelo pa se moti, kdor misli, da se omenjena, 162 stranij broječa knjižica giblje v teh mejah; — ne, ona podaja nam mnogo več, nego nam obeta naslov. Pisatelj je z velikim trudom proučeval razne vire, ter sostavil ne le povestnico akad. društva »Slovenije«, temveč podal je tudi zgodovino slovenskega dijaštva na Dunaji in upravo dunajskega vseučilišča v raznih dobah. — Prvi del (str. 1—21) podaja nam povestnico dunajske univerze; omenja veliko število slovenskih rojakov - učenjakov kot rektorjev tega zavoda. Žal, da nam o mnogih dosedaj niso bila znana niti imena, in zelo uspešno bi bilo, ako

nam kedo poda natančnejše podatke o njih življenji in delovanji. To bi bila sicer težavna, a hvaležna naloga. Morda pisatelj »spomenice« dopolni svoje vire in študije ter objavi te za našo kulturno zgodovino pomembne doneske, za kar si bo stekel hvalo in priznanje naroda slovenskega. — Drugi del (str. 22—49) pripoveduje nam napore sloven. društva od 1830 nadalje, ustanovitev prve »Slovenije« 1848 ter njeno v političnem oziru važno delovanje, ustanovitev druge »Slovenije« 1861 in njeno kratko in uspešno delovanje, ter zgodbo ustanove tretje »Slovenije« 1867, katere 25letnica se je sedaj proslavljala. — Tretji del (str. 50—128) podaja nam zgodopis akad. društ. »Slovenije« po tečajih od 1869—1894. Ker hočemo o tem delu obširneje govoriti prihodnjič, omenimo le, da je sestavljen spretno, da v glavnih potezah črta življenje v društvu in reprezentacijo na zunaj. Rad bo prelistaval ta zgodopis vsaki starejši bivši »Slovenijan«, spominjal se pri tem v društvu preživelih časov; rad bo čital to mladenič, vstopivši na novo v društvo, da se tako soznani z mišljenjem in delovanjem svojih prednikov; rad pa bo proučeval to tudi vsak, kdor se zanimlje za razvoj slovenskega naroda, ker se tukaj zrcali mišljenje velikega števila slovenskih sinov, nekdanjih in sedanjih dijakov. Obžalovati nam je le, da so oziri na pičlo odmerjeni prostor prisilili pisatelja, da je moral biti kratek, v mnogih ozirih le prekratek njegov opis.

Str. 129—136 podaja nam zaznamenik literarnega delovanja v »Sloveniji«. Veliko število beril (nekatera od teh bila so tudi priobčena v slov. listih) priča nam, kako marljivo se je gojilo slovstvo in pisateljstvo. Želeli bi, da bi se ta berila in razprave v večjem številu, nego dosedaj, objavljala, (ako potreba, s primernimi dopolnili in premembami) ter ne ostalo delovanje omejeno na ozki krog društvnikov.

Str. 137—155 podaja imenik članov, ki ima sicer sem ter tje nedostatke in pomote, a je v obče vendar zelo vestno sestavljen.

Str. 156 podaja pregled predsednikov, str. 157 pregled članov; tabele na str. 158 in 159 pa podajajo pregled gospodarstva. V »Sloveniji« je uvedeno komplikovano knjigovodstvo z glavnico in razpoložnico, in medsebojnim izposojevanjem in vračanjem teh blagajnic. Pisatelj preračunal je faktične dohodke in troške vsakega leta ter tako podal najboljši, a tudi najlažji pregled.

Pričetkoma zelo skromni promet povečal se je izdatno z ustanovitvijo lastnega društvenega stanovanja in prireditvami sijajnih slavnostij.

Str. 160 podaja pregled sej, slavnostij in izletov ter je zanimiv podatek o društvenem življenji v raznih tečajih.

Slednjič podaja nam kratek podatek iz društvenih pravil in zaznamek društvu dohajajočih časopisov.

Tako obširen in zanimiv obseg ima »spomenica«. Elegantno upravljena knjiga stane samo 1 gld. Naj si je omisli vsakdo, komur je na srcu slovenski rod, kajti ta zanimal se bode izvestno tudi za slovensko dijaštvo. Nasprotnike pa, ki z neopravičenim preziranjem gledajo na to slov. dijaštvo, prepričala bo knjiga, da je bilo slov. dijaštvo vedno tako, da je vredno težilo za geslom: »vse za svobodo in narodnost«, da je imelo vedno pred očmi blagor svojega rodu, ter je vedno v ta namen delovalo. Zmote tu in tam niso ovirale niti preprečile tega smotra. In tako deluj in vstrajaj tudi v prihodnje, mila nam »Slovenija«.

Radivoj.

Spomenica o petindvajsetletnice «Slovenije» je ravnokar izšla ter se dobiva v zalogi pri g. Zagorjanu v Ljubljani in v «Sloveniji» na Dunaji Lange Gasse 48; 1 gld. iztis. Priporočamo jo vsem naročnikom «Vesne» kar najtopleje.

Izbor manjših pesniških del Aleksandra Puškina izšel v je češkem prevodu Elise Krasnohorske v Ottovi zalogi. Obsega 56 pesnij na 84 straneh.

Listnica uredništva in upravnštva.

Ker ne moremo in tudi nimamo veselja — iz umevnih razlogov — odgovarjati vsem gg., ki so nam poslali svoje stvari v natis ali pregled, izjavljamo, da kar je porabnega, natisnemo ob priložnosti; kar se ne natisne, ni porabno oziroma ne spada v naš list. S tem prosimo, naj se gg. dopisniki zadovolé!

G. L. v Lj. — Dopisa ne moremo priobčiti, je preveč «močen».

Gpca. X. v K. — Nas bo zelo veselilo; se klanjamo!

Radi počitnic se je spremenilo stanovanje uredništva in upravnštva; vse stvari, tičoče se uredništva, naj se pošiljajo v Lesce (post. rest.), one upravnštva pa gosp. phil. Fr. Vidicu v sv. Pavel v Savinjskej dolini.

Vse gg. naročnike, ki še niso poravnali računa, opozarjamo na to, da je pač uže skrajni čas in gotovo uvidijo sami, da jim lista zastonj ne moremo pošiljati, ker doslej še nismo kapitalisti.

Errata corrige:

Stran 127,	vrsta 15.	od zg.	«najnovejši»	čitaj	«najmanjši».
» 128,	» 8.	»	«sama»	»	«sam».
» 128,	» 6.	od zd.	«slušaji»	»	«slučaji».
» 129,	» 13	od zg.	«zgrablja»	»	«zlorablja».
» 130,	» 6.	»	«mogočnc»	»	«možnc».
» 130,	» 20.	»	«iz nje sledi»	naj	odpade.
» 131,	» 16.	»	«definitivo»	čitaj	«definicijo».
» 131,	» 6.	od zd.	«kakor»	»	«kaka».

— «VESNA» izhaja 20. v meseci na 24 straneh ter stane za vse leto 2 gld. Rokopise, dopise in naročnino sprejema uredništvo in upravnštvo na Dunaji: Wien, VIII., Lange Gasse. 48.

Odgovorni urednik dr. Fr. Tominšek. — Zalagajo «Vesnani» na Dunaji. Tiska Dragotin Hribar v Celji.